

Lesmap

Hamlet Hamletsson

Compagnie Lodewijk/Louis



Inleiding

Beste leerkracht,

Fijn dat u met uw studenten komt kijken naar de voorstelling Hamlet Hamletsson.

Compagnie Lodewijk/Louis herwerkt graag oeroude klassiekers tot stomende, rock'n roll voorstellingen die jongeren prikkelen. Met 'Hamlet Hamletsson' grijpen ze het 'stuk der stukken' van William Shakespeare aan om de thematiek van de mentale kwetsbaarheid van jongeren van vandaag naar voor te schuiven.

Wervelend, scherp en met de nodige humor willen ze een jeugdig publiek meeslepen in een verhaal.

Wij zijn ervan overtuigd dat een goede voorbereiding op - en nabeschouwing van - een theaterbezoek van groot belang is.

U vindt in deze lesmap lesactiviteiten die u kan doen voor de voorstelling, activiteiten voor na de voorstelling en extra achtergrond over de thema's in de voorstelling. We hopen daarmee u en de kinderen een fijne theater- en muziekervaring te mogen bezorgen. We kijken uit naar jullie komst! Heeft u nog vragen over de lesmap of de voorstelling?

Aarzel niet om contact op te nemen met:

Iris Van Cauwenbergh
irisvancauwenbergh@hotmail.com
0485638730
Compagnie Lodewijk/Louis

TIPS VOOR EEN AANGENAAM THEATERBEZOEK

Naast het nieuwsgierig maken naar de voorstelling zelf is het belangrijk de kinderen/jongeren goed voor te bereiden op hun rol als publiek. Kennen ze de gedragscodes die gangbaar zijn in het theater? Kunnen ze in dit verband bijvoorbeeld de verschillen en overeenkomsten aanhalen tussen een bezoek aan de bioscoop en aan het theater?

Een theatervoorstelling is 'live': de spelers creëren de voorstelling telkens in levende lijve voor het publiek. Dat betekent dat het publiek een belangrijke functie heeft. Je hebt invloed op de voorstelling en dus op je eigen kijkplezier. Ben je aandachtig en nieuwsgierig en leef je mee met het verhaal, dan krijg je een fijnere voorstelling. Ben je rumoerig en volg je niet zo goed, dan kunnen de spelers minder goed toneel spelen. M.a.w. in het theater is naast de kwaliteit van het theaterstuk en de acteerprestaties van de acteurs - de wisselwerking tussen de zaal en de acteurs mee bepalend voor het welslagen van de voorstelling. Goede vraag hieromtrent is bijvoorbeeld: "Waarom mag je in een cinemazaal wel een zakje popcorn eten en waarom niet tijdens een theatervoorstelling?" U kan uw studenten laten nadenken over de invloed van een publiek op een voorstelling. Reageren kinderen/jongeren anders dan volwassenen? En kan je dat verklaren?

Bespreek met de kinderen/jongeren ook dat in het begin van de voorstelling de zaal lichten zullen uitgaan en de spots daarna op de acteurs worden gezet. Voor de rust van de kinderen/jongeren is het belangrijk om goed op tijd te komen. Zo hebben ze nog tijd om allemaal rustig naar het toilet te gaan. Belangrijk is ook de kinderen rustig naar hun plek te begeleiden. Leerkrachten kunnen best tussen de kinderen in gaan zitten. Zo is het makkelijker om de kinderen weer tot rust te brengen als ze even verstrooid zijn geraakt. En voor de leerkrachten...vergeet niet uw GSM uit te zetten voor u de zaal binnen gaat

VOOR DE VOORSTELLING

Op de voorpagina van deze lesmap vindt u een foto. Hang deze foto op een zichtbare plek in de klas. Vraag aan de leerlingen wat ze zien op de foto? Wat vertelt de titel?

Lees samen met de leerlingen het bijgevoegde tekstfragment. En bespreek het met de leerlingen. Wat voor verwachtingen roept dit op? Hoe breng je dit in verband met de beelden? Vinden jullie dat de beelden de juiste verwachtingen oproepen? Hebben de makers een goed beeld gekozen? Geef eventueel een paar kernwoorden mee over het soort voorstelling waar jullie gaan naar kijken.

Het is vooral belangrijk dat leerlingen voor het theaterbezoek nieuwsgierig gemaakt worden naar de voorstelling. Probeer met de inleiding de verwachtingen van de leerlingen niet al te sterk te kleuren. ("Het wordt super grappig" is natuurlijk wel beter dan "Het wordt supersaai".)

Wanneer ze weinig tot geen theaterervaring hebben, is het zinvol hen te wijzen op de tekentaal of symboliek in een voorstelling. Dit kan wederom gemakkelijk door de vergelijking te maken met film of televisie waar men over veel meer technische middelen beschikt om een plaats, een tijd of een sfeer op te roepen. In het hedendaagse theater gaat men veel meer werken met de suggestie dan met een precieze benadering van de werkelijkheid. Vele elementen in het decor of de kostuums zijn dan ook vaak symbolen voor inhoudelijke thema's.

U kan uw studenten de opdracht meegeven om tijdens de voorstelling een aantal van die symbolen te zoeken en ze te verklaren. Ze kunnen bijvoorbeeld letten op kostuums of voorwerpen. Welke kleuren/materialen werden gebruikt? Wat vertellen die aan het publiek? Wat zien ze in het decor? Worden er verschillende sferen/locaties opgeroepen? Hoe doen de acteurs dat? Dit kan u achteraf in de klas bespreken

Fragment

HAMLET

To be or not to be. Ben 'k zot, of ben 'k het niet?
Ik weet het niet. 'k Vertrouw mijn eigen niet.
Gij zijt de enige die 'k nog vertrouw.

PÖPPIE

Gij zijt de enige die 'k voor geen haar
vertrouw.

HAMLET

Natuurlijk ja, dat is het net.
Is wat ik zie wel wat ik zie, of niet?
Is wat ik voel wel wat ik voel, of niet?
Is wat ik denk, is dat wel toegestaan?

PÖPPIE

Wat denkt ge dan misschien? Ik weet het want
'k zit in dezelfde kop, maar zeg het toch
maar eens luidop. Dat helpt wel af en toe.

HAMLET

Ze moeten dood! Ze moeten al eraan!
Dat is wat in mijn hoofd nu klinkt, PopPie.
Ik zie mijn moeder maar 'k herken haar niet.
Ik zie een slet, voor wie 't niet uitmaakt wat
er met mijn papa is gebeurd. Mijn echte
mama is verdwenen, samen met
mijn pa. Of enkele maanden vroeger al.
Ik vond al raar hoe dat ze keek naar nonkel
Claude, en hij naar haar. Mijn favoriete
nonkel, ook ineens veranderd in
een stinkend, smerig, listig piemeldier.
En dan mijn lief, mijn schat, Ophelia.
Ik hoor haar warme stem en ruik haar zo
vertrouwde, zoete geur, maar dan zie 'k tussen
al haar zalige krullen het gezicht,
niet dat van haar, maar van mijn slettenma!
Terwijl, ik zie haar graag. Mijn moeder ook.
En zelfs mijn nonkel Claude, die vond ik tof.
Het kan toch niet zo zijn zoals 'k het zie.
Het kan niet anders of 'k ben zot, PopPie.
Dat is toch? Is het niet?

PÖPPIE

Doe nog maar efkes
voort. Ge zijt goed bezig, 'k laat u doen.

HAMLET

Maar 'k heb u nodig want ik ben het kwijt.
Ik wéét niet wat ik nu moet doen. Als ik
mijn eigen volg dan maak ik z' al kapot.
Dat kan toch niet. Dat is niet goed. Mijn vader
zegt: "t is Claudius, uw nonkel, hij
alleen heeft schuld aan wat er is gebeurd.'
Allez, mijn vader, 't was zijn geest en was
het wel een geest, of heb 'k het mij verbeeld
en als de geest echt echt was, was 't dan wel
die van mijn pa. Het beste is dat ik
de grootste dreiging nu verwijder. Hij
die het gevaarlijkst is voor iedereen,
die moet eraan.

PÖPPIE

Voilà, nu hoor 'k u klappen!
'k Wist wel dat ge zelf tot een besluit
zou komen. Doen wat dat het beste is.

HAMLET

En hij die het gevaarlijkst is, dat ben
ikzelf!

OVER DE VOORSTELLING

Het Verhaal

In de harde Viking Wereld is Hamlet een buitenbeentje. Hij is niet stoer en sterk en luid en brutaal, maar aarzelend, voorzichtig en onzeker. Uitgerekend hij krijgt nu de verpletterende verantwoordelijkheid om in de voetsporen van zijn vader te treden. De grootste heerser die zijn volk de laatste decennia gekend heeft, is op dubieuze wijze om het leven gekomen en wordt opgevolgd door zijn broer. Niet enkel de troon, maar ook de heerseres (Hamlets moeder), heeft die broer zich toegeëigend.

Hamlet voelt de gigantische druk om gerechtigheid te laten zegevieren en de troon over te nemen. Geslingerd tussen wraakgevoelens en angst, daadkracht en onzekerheid, waanzin en rede, neemt hij het publiek mee in zijn worsteling en leidt hij ons naar het onvermijdelijke bloedbad dat hem wacht.

Veel van de problematieken van de mentale gezondheid bij jongeren vandaag de dag, bundelen zich in de figuur van Hamlet. Hij voelt zich een buitenbeentje in de maatschappij.

De verwachtingen zijn bovendien extreem voor hem. Hij moet plots in de voetsporen treden van zijn overleden vader, de gedroomde leider van zijn volk: fysiek onoverwinnelijk, staalhard en recht door zee. Allemaal kwaliteiten die Hamlet niet bezit. Hij dwaalt rond in twijfel en gedachten en kan nooit rechtuit zeggen hoe het staat. Bovendien geeft net die vader hem een loodzware opdracht. Voor Hamlet creëert dit een immense mentale kortsluiting. Hij staat er als het ware met het zwaard in de ene en de strop in de andere hand.

DE PERSONAGES

Hier alvast een korte beschrijving van de karakters van personages die u aan uw leerlingen kan meegeven. Deze beschrijvingen lichten enkel een tipje van de sluier op. Zodat de leerlingen geprikkeld komen kijken.

Hamlet Hamletsson:

- zoon van Hamlet De Oude

- Prins van Denemarken
- eeuwige twijfelaar
- voelt zich niet goed in zijn vel
- moet na de dood van zijn vader nu plots zelf aan 't roer gaan staan
- hij heeft een Prescription Puppet waar hij vaak mee praat.

Prescription Puppet

- de handpop die Hamlet altijd bij de hand heeft. Ze is voorgeschreven door Polonius, de 'ziener', therapeut, om Hamlet te helpen met zijn manisch depressiviteit.

Ophelia

- dochter van Polonius
- het liefje van en smoorverliefd op Hamlet
- doet niets liever dan zich uitleven op het slagveld.
- als ze bij Hamlet is, wordt ze zo stil en zo teer als een lammeke en durft ze niks te zeggen of te doen en is ze volledig begeistert door zijn poëtische ziel.
- wil heel graag haar 'eerste keer' beleven met Hamlet

Gertrude

- koningin en getrouwd met den Oude Hamlet 'Koning der Denen'.
- moeder van Hamlet.
- sinds lang smoorverliefd op Claudius, haar schoonbroer

Claudius

- Broer van Hamlet den oude, en nonkel van Hamlet Hamletsson
- verliefd op Gertrude, alhoewel je het nooit zeker weet bij hem.
- wordt de nieuwe koning
- was altijd al jaloers op alles wat zijn broer had
- intellectueel

Polonius

- Papa van Ophelia
- Ziener
- staat in contact met de Goden
- Blind, beweert hij.
- Beetje de therapeut des huizes. Hij heeft Hamlet Hamletsson een Prescription Puppet voorgeschreven.

Hamlet den oude

- Koning der Denen
- papa van Hamlet getrouwd met Gertrude
- onverschrokken krijger, woest maar rechtvaardig
- meer een man van daden, dan van woorden

Guildenstern en Rozenkrans

- de twee beste jeugdvrienden van Hamlet
- worden door Claudius aan het hof geroepen om Hamlet te helpen/bespioneren

Credits

Regie: Yves De pauw

Tekst: Shakespeare & Yves De Pauw

Spel: Mathijs Deheegher, Nicole Kecic, Pieter Lambrechts, Lieke Oolders, Hanne Torfs, Yves De Pauw en Iris Van Cauwenbergh

Muziek: Hanne Torfs

Vormgeving: Cie Lodewijk/Louis

Kostuums: Iris Van Cauwenbergh & Hanne Torfs

Met dank aan: Toneelhuis, Tutti Fratelli, FroeFroe, Walpurgis.

Tekst en Taal

Yves De Pauw bewerkt deze klassieker op maat van vandaag. Hij blijft trouw aan Shakespeare's versvoet, de vijf-voetige jamben, maar herschrijft daarbinnen de tekst tot een explosieve, brutale taal die herkenbaar is voor jongeren.

Muziek

Muziek is ongetwijfeld één van de krachtigste medicijnen die er zijn, ze kan de angst en duisternis verzachten. Luisteren naar muziek is een manier voor de jongeren om hun identiteit verder te ontplooien, een veilige plek waarin ze echt zichzelf kunnen zijn en hun emoties een plaats kunnen geven.

Daarom speelt muziek in 'Hamlet Hamletsson' een centrale rol. Het contrast tussen de gevoelige Hamlet en de ruwe Vikingwereld zal duidelijk hoorbaar zijn. Componiste Hanne Torfs liet ze zich enerzijds inspireren door polyfone muziek

en gezangen uit de middeleeuwen om deze anderzijds te laten clashen met hardcore techno (ook wel bekend als gabbermuziek).

THEMA'S

De focus in het stuk verschuift in vergelijking met het origineel van de 'wraak' naar de 'psychologische worstelingen' van het hoofdpersonage. De focus wordt gelegd op het zich niet thuis voelen in de wereld rondom. Daar bovenop komt de druk, het verpletterende verantwoordelijkheidsgevoel dat op de jonge schouders wordt geladen. Dit zorgt voor een grote mentale problemen bij de jonge personages.

Het lijkt wel of tieners het vandaag de dag een pak moeilijker hebben om op te groeien tot een volwassene. De druk van de prestatie maatschappij, gevoed door de sociale media, en de impact van grote wereldproblemen als het klimaat, de oorlog en de pandemie, krijgt meer en meer invloed op hen. Het verantwoordelijkheidsgevoel en de drang tot perfectionisme die de tieners ervaren, gevoed door de hoge standaarden die de sociale media hen voorschotelen, lijkt hun ontwikkeling mentaal vaak te bemoeilijken. Veel tieners lopen rond met het gevoel dat ze niet passen in de wereld rondom hen. Het gevaar dreigt dat die virtuele wereld op hen vaak overkomt als de enige, de reële werkelijkheid. Een wereld waarin iedereen perfect is, behalve zichzelf. Want iedereen die ze er zien, doet de juiste dingen. Een jongere die het leven induikt moet een minimale ecologische voetafdruk achterlaten, moet er perfect uitzien en de perfect gestylde maaltijden eten die gezond en klimaatneutraal zijn samengesteld, moet op zijn minst een honderdtal likes halen bij de laatste post omdat ze een voorbeeld moeten zijn voor hun volgers... De lijst die de jongeren moeten afvinken om bij de 'jongeren van vandaag' te horen, is immens. Velen stappen aarzelend hun pubertijd in en stellen deze het liefst van al uit. Bij enkelen onder hen gaat het verder en leidt het tot psychische stoornissen (anorexia, depressie, (sociale-) angststoornissen,...) die zware gevolgen kunnen hebben.

Om de aansluiting en herkenbaarheid met de doelgroep optimaal te maken, kiest het gezelschap ervoor om van Hamlet en zijn vrienden geen kwieke dertigers te maken, zoals ze in het origineel zijn, maar jongeren in de kern van hun pubertijd. De jeugdige spelers versterken de herkenbaarheid en aansluiting met de doelgroep.

poppen en therapie

Hamlet heeft van Polonius een Prescription puppet voorgeschreven gekregen. Die hij de naam Pöpie heeft gegeven. Prescription puppets worden door psychiaters voorgeschreven om een psychologische afstand te creëren tussen een persoon zelf en de negatieve aspecten van zijn persoonlijkheid.

Als voorbereiding kan u aan uw leerlingen altijd fragmenten laten zien uit de film The Beaver.

Deze film, geregisseerd door Jodie Foster, gaat over Walter Black, gespeeld door Mel Gibson.

Walter is een man die in een ernstige depressie zit. En dan maakt hij kennis met de bever. Dat is een handpop die Walter gebruikt om zichzelf weer uit de put te helpen.

Trailer The Beaver

https://www.youtube.com/watch?v=DOSOWNS3jts&ab_channel=TheDollarTheater

Fragment The Beaver

https://www.youtube.com/watch?v=yV0IgLYLoC0&ab_channel=Movieclips

Andere belangrijke thema's zijn:

bloedwraak: Wraak was bij Shakespeare en zijn tijdgenoten een zeer belangrijk en terugkerend thema. En nog steeds neemt dit thema een belangrijke rol in, in veel film en romans. Enerzijds omdat een publiek een perverse belangstelling voor *horror*, moord en doodslag heeft. Anderzijds omdat de vraagstelling mag/moet iemand het recht in eigen handen nemen wanneer een geliefde of dierbare onrecht wordt aangedaan hét moreel dilemma blijft van alle tijden.

liefde, begeerte en sexualiteit.

- Liefde van kinderen voor hun ouders.
- Ouderlijke liefde voor kinderen.
- begeren wat men niet mag begeren. Bv Claudius die de vrouw van zijn broer liefheeft
- het verlangen naar intimiteit. De ontluikende begeerte bij pubers

NA DE VOORSTELLING

Nagesprek

Het is altijd fijn een gezamenlijke ervaring te delen. Zeker na deze voorstelling zullen de leerlingen het fijn vinden hun indrukken te delen met elkaar. Het nagesprek kan spontaan tot stand komen. Indien gewenst, kunt u gebruik maken van onderstaande suggesties.

Suggesties voor nabespreking

Een gesprek over de voorstelling begint best niet met de vraag: "Wat vond je ervan?". Het nadeel van zo'n openingsvraag is dat leerlingen gedwongen worden om een stelling in te nemen.

Soms bepalen de gangmakers van de klas dan onmiddellijk de opinie van de rest van de leerlingen. Het is efficiënter om eerst beschrijvend te werk te gaan, zodat de leerlingen vooral zich weer voor de geest kunnen halen wat ze precies gezien hebben. Daardoor krijg je vanzelf een genuanceerder oordeel. De leerlingen zullen doorheen het gesprek vanzelf aangeven wat ze wel of niet boeiend vonden en wat ze al dan niet begrepen. Het is ook belangrijk de interpretatie van de voorstelling zoveel mogelijk open te houden. Het gesprek hoeft niet te eindigen in een collectieve slotverklaring.

Compagnie Lodewijk/Louis zoekt binnen het kunstenveld graag mee naar theatervormen die ook kinderen en jongeren aanspreken. Uiteindelijk zullen deze jonge mensen beslissen over de toekomst van een kunstvorm. Hen sneller en vaker de weg naar de theatervoorstelling helpen vinden is cruciaal. Eenmaal gebeten door het theater, of andere kunstvormen, kunnen de jongeren geconfronteerd worden met zeer diverse denkkaders en kunnen ze deze dan ook steeds kritischer gaan bekijken.

Over Compagnie Lodewijk/Louis

Compagnie Lodewijk/Louis is het theatergezelschap van Yves De Pauw, Hanne Torfs en Iris Van Cauwenbergh. Samen maken ze nu al 15 jaar theater. Vaak wordt er vertrokken van zelf geschreven tekst en eigen gecomponeerde muziek. Na een reeks avond producties, gooiden ze hoge ogen met de straffe jeugdvoorstelling 'Titus' (12+) in coproductie met FroeFroe. 'Titus' ging in 2018 als openluchtvoorstelling in première op de Zomer van Antwerpen. Begin 2020 toerde de zaal versie langs de cultuurcentra in Vlaanderen.

Meer informatie over de makers en het gezelschap vind je op hun website: www.compagnielodewijklouis.org